II. évfolyam. Jánosháza 1908. junius hó 14. 24. szám.

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekü hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre 2 korona
Egyes szám ára 20 fillér.
Nyilt-tér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint.

Felelős szerkesztő és kiadó:
Dr. MARTON ADOLF.
Főmunkatársa:
NOVÁK PÁL.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Egyes szám: RAUCH LAJOS kalapos-üzletében 20 fillérért kapható.

MUZEUM TÁRA

A sertéspiaci fatelep.

Az abnormis állapotok felsorolásához még mindig szolgáltat Jánosháza bőven anyagot. A házak közé beékelt szük sertéspiacon fatelep is van. Bámulatba ejti az embert ezen tény s önkénytelen felveti azon kérdést, vajjon, hogy lehetséges ez. Sertéspiacon fatelep nem férhet meg, ez absurdum. Hátha azt mondjuk, hogy a terület a községé, de potom 80 koronát fizet érte évenkint egy fakereskedő.

Kérdezhetjük még tovább azt is, hát a képviselőtestületben nem volt senki, ki felemelte volna a tiltakozó szavát ez ellen?

Nem volt senki, ki azon bérletmegkötése alkalmával felemlitette volna annak veszélyes voltát? Ugy látszik nem volt senki.

Mit nekem Hekuba, mondja a képviselőtestület. Mit törődünk a tüzrendészettel, a közrendészettel Egy magán ember érdekét szolgálva, háttérbe szoritotta a közérdeket. Háttérbe szoritotta az összes ottlakók érdekét. Jánosházán hetenkint nagy, élénk forgalom van a sertéspiacon, ilyet megengedni, megtürni nem lehet. Folyton halad, fejlődik minden előre. A piacon mindig nagyobb és nagyobb a felhajtás, már kiszorulnak onnét és leszorulnak egész a gyógyszertárig. Nagy üggyel-bajjal lehet csak úgy szerdai napon kocsival közlekedni.

Ezen bérbeadás a képviselőtestület büne, a képviselőtestületet illeti érte a gáncs. Mi lesz ennek a következménye? Megmondjuk.

Idők mulva azon fatelep miatt a sertéspiacot ki kell onnét helyezni. Ennek a levét, a piac körül lakó más kereskedők és más iparosok iszák meg.

A sertéspiac azon helyhez van kötve, akik ott laknak iparosok és kereskedők, azok léte, keresete, üzleti forgalma attól a piactól van függővé téve. Tehát egy kereskedő miatt az ott lakó iparosok és kereskedők a tönk szélére juthatnak, ha a kényszer, a szükség azon piacot onnét eltávolittatja.

Az Isten Sodoma és Gomorát nem pusztitja el, ha csak egy istenfélő embert találnak.

Itt egy kereskedő miatt, az összes ott lakók jövője van veszélyeztetve. Csodálkoznunk kell még a »Korona« bérlőjének gyávaságán, félénkségén, korlátoltságán, együgyüségén is. Nem tudja, nem látja, vagy nem merészli kimondani, hogy azon fatelepen a sok rakodó kocsi, szekér néha elzárja a bejárást a vendéglő udvarába. Nem látja be, hogy ez által sok utas elkerüli a vendéglőjét, mert megnehezíti a bejárást, igy inkább elkerüli és igy csökkenti a forgalmát, a jövedelmét. Ha az a vendéglős tiltakozik ellene, megfelebbezi a főbiróhoz a képviselőtestület határozatát, biztosra veheti, hogy a főbiró azon bérleti szerződést azonnal hatályon kivül helyezi. Ez jogos panasz és nem zárkózik el a »Korona« tulajdonosa sem ez elől és megvédi a bérlőjének a jogát. Itt is egy ember érdekét sértették meg, csak azért, hogy azon kereskedőnek óriási előnyt nyujtsanak. Nem tagadjuk mi azt, hogy 80

TÁRCA.

Egy monokli karrierje.

Irta: Feher Jenő.

Mikor hajnali 5 órakor bekopogtattam Csorbay Laci lakására, ő már teljesen felöltözve fogadott.

— Rögtön készen vagyok, kedves barátom — szólt nyugodt eleganciával — miközben szemére csapta monokliját. — Néhány levelet irtam, arra az esetre, ha netalán valami bajom esnék.

Intettem a kezemmel, mintha ezt kizártnak tartanám; de ő folytatta:

— Oh, nem vagyok szentimentális. De számot vetek a helyzettel. Szentjobbi kitünő lövő . . . A leveleket itt hagyom az asztalom fiókjában, kivéve ezt az egyet, amely neked szól. Ezt mindjárt át is adom. Ha élve kerülök haza, leszel oly szives és visszaadod nekem.

Átvettem a levelet.

— Remélem, hogy egy óra mulva visszaadhatom neked. — mondottam mosolyogva.

A levelet nem adtam vissza.

Reggel hat órakor Csorbay Laci már átlőtt koponyával hevert a Zugliget egy elhagyatott tisztásának a gyöpén.

Harmadnapon temettük a negyvenéves életerős férfiut, aki szegény sorából tiz év alatt magas társadalmi pozicióra küzdötte fül magát. Pedig különösebb tehetsége semmihez sem volt. Átlagos müveltsége, közepest olvasottsága, gyéren csöpögő szellemessége nem jogositották fel arra, hogy hasonló kaliberü társainál sokkal gyorsabb karriert csináljon. És mégis ugy történt. Tudja Isten, volt valami a lényében, ami tiszteletet parancsolt, sőt mondhatnám, félelmet gerjesztett. Ha valamit mondott, senki sem mert neki ellentmondani. Ha látszott rajta, hogy rosszkedvü, senki sem mert hozzá közeledni. Arra meg éppen gondolni sem merészelt senki, hogy vele vitába bocsátkozzék. Ha ő beszélt, félelmetes csönd támadt körülötte. Miért? Azt senki sem tudta.

Ezek a gondolatok kóválygtak a fejemben, amikor Csorbay Laci temetése után haza értem lakásomra. A levele ott feküdt az irásasztalomon. A borítékján a nevem alatt az állott:

Csak halálom esetére bontható fel.

A kezembe vettem a levelet. Egy darabig ide-oda forgattam, végre egy hirtelen elhatározással letéptem a borité szélét. Sürün telelirott négy oldalas papir volt benne. Olvasni kezdtem. Szóról-szóra ez állott a levélben:

Kedves barátom! Most, hogy örökre lehunytam a szememet, elárulom neked karrierem titkát. Talán valaki még hasznát veheti.

Tiz évvel ezelőtt, közvetlenül mielőtt az apám meghalt, ügyvédi irodát nyitottam a fővárosban. Az iroda sehogy sem ment, még a házbérem se telt ki a jövedelméből. Kétségbeesve gondoltam a jövőre, s már azon a ponton voltam, hogy valamelyik ügyvédnél állást keresek, amikor váratlanul sürgönyt kaptam, hogy meghalt az apám. El kellett

korona haszon a községnek, de ezzel több embernek ott sokkal több kárt okoznak.

Ne feledje el a képviselőtestület, hogy egy község anyagi jólétnek akkor örvend, ha a lakósai jó viszonyok közt élnek. A képviselőtestület legfőbb kötelessége a lakósok érdekeit minden körülmények közt megvédeni.

Az egyedek alkotják a családot, a családok összességéből áll a község. Azon 80 koronával többet veszitenek a réven, mint nyernek a vámon, mert azon fatelep miatt a sertéspiac ott meg nem maradhat, ugy az ottani iparosoknak, vendéglősöknek, kereskedőknek stb. több káruk lesz mint 80 korona. Azon fateleppel bővitsék ki a piacot s évtizedekig ott marad. Ugy halljuk a tűzrendészeti felügyelő is veszélyesnek tartotta ott a fatelepet. Jogosan. Lelkiismereti dolog is engedélyt adni a város kellő közepén fatelepre.

Ez csak kerékkötőül szolgál a város fejlődésére. 30 év előtt kevés anyagra egy udvar alkalmasnak látszott. Ha az udvar kicsiny és kevés gyúanyag van felhalmozva, nem veszélyes *esetleg*, ha nagy udvarban sok van, veszélyes, sőt káros lehet. Nemrég gyulledt ki Körmenden a város közepén egy fatelep, elhamvasztott a láng sok házat is. Hány ember lett ott koldus? hány ember vett sok adóságot a nyakába? hány ember lett hajléktalan? Ha ez itt is megtörténik, nyugodt lelkiismerettel mégy majd pihenőre a képviselőtestület, látva a sok romot, mint a lángok martalékát? Ki lesz felelős a kárért? Ki fog a leégett emberek nyomorán legelőször enyhiteni?

Talán a vigasztaló szó elég balzsamir lesz a koldusbotra jutott lakóknak? Akkor a képviselőtestület egyes tagjai Pilátusként mossák majd a kezüket esetleg mondják: »hja a tüz, az elemi csapás.«

Ez nem elég az üdvösségre, a képviselőtestület legyen előreláto, gondoljon a jövőre, azért van a város vezetése reábizva.

Hivatása magaslatán akkor lesz, ha mindenkor, minden körülmények közt, a lakosság érdekeit tartja szem előtt s kész érette sikra szállni. A kerékkötőket el kell görditeni az utból, vegyék utjukat a haladás lépcsője felé. Csak igy mehetnek előre, különben nem.

Dr. Marton Adolf.

Pénzintézetek ellenőrzése.

Irta: Dr. Gombay Izsó.

(Folytatás.)

A kereskedelmi törvény és az alapszabályi rendelkezések biztositanak ugyan egyes esetekben a kisebbségnek jogokat, milyenek pl., hogy az alaptőke egy tizedrészét képviselő részvényes, vagy részvényesek a közgyülés egybehivását, az ok és cél kijelölése mellett bármikor követelhetik, vagy hogy a költségek előlegezése mellett ugyanily számu részvényes az intézet könyveinek megvizsgalását kérheti, ámde mikor kerül a sor a többszire sértesert részvényesek folytán igenekre a sor, vagy ha rá a sor kerül is, mikor bir a kisebbség — mindig a jóhiszemőt értve — célhoz érni és mentési munkálatokat keresztül vinni?

Vagy soha, vagy pedig rendesen akkor, mikor az épület már teljesen leégőben van.

Ennek oka főleg abban rejlik, hogy maga a közgyülés gyakran eredendő bűnben fogamzik meg és a bisebbség ezzel szemben tehetetlenül áll. Hogy világosabban beszéljek, a közgyülés egybehivói, az igazgatóság, a részvényeseket gyakran feny- és árny szerint, illetve aszerint, amint a maga többségének megszerzésére szükségesnek látja, osztja be a részvényeket, állapitja meg azok számát és nyilvánitja ki a határozatképességet. Ez pedig ugy történik, hogy a kisebbség által a legritkább esetben ellenőrzött, mert majdnem ellenőrizhetetlen módon az igazgatóság egyoldalulag azt állapitja meg, hogy ennyi és enynyi részvényes megjelent, ennyi és ennyi részvény meghatalmazás utján jelent meg, holott lehetséges, mikép nem is volt annyi részvény letéve, hogy meghatalmazás nincsen, vagy pedig szinlelt meghatalmás van, hogy a részvényesek nem valódi, hanem szinlelt részvényesek, kik egy vagy több nagy részvényesnek kreaturái, bérencei.

Itt kellene elsősorban az államnak a kisebbséget védelmeznie. Mert ha akármilyen ártatlan politikai gyülésekre az állam közegeit küldi el, miért ne küldhetné őket ide is ellenőrzés céljából?

Igaz, hogy a kereskedelmi törvény 174 §-a szerint a részvényest kereseti jog illeti a közgyülési határozat ellen, de melyik részvényes képes, ha csak nem egy véletlen segiti hozzá, ezeket a machinációkat felderiteni.

És aztán melyik részvényes fogja magát ily közgyülési határozatok megtámadására

---

utaznom a temetésére, Puszta Szent Mártonba. A jó öreget eltemettük. Nem maradt utána semmi. Azaz, hogy mégis! Valamelyik öcsk. szekrény fiókjába rábukkantunk egy — monoklira. Vékony fekete keretes, simára csiszolt üveg volt. Tiszta ablaküveg; csak egészséges szemnek való. Ez volt az öreksége m. Magammal vittem — és karriert csináltam vele.

Mikor a pusztaszentmártoni állomásra kimentem, hogy visszatérjek a fővárosba, a monokli már ott volt a jobb szememen. A vasuti pénztárnál udvariasan kitértek előlem az emberek, az állomásfőnök maga sietett oda, hogy jegyet adjon nekem, s a málházó kalapjavéve állott elém. Mikor a kupéba szálltam, az utasok ijedten lenbentek szét hogy kényelmes helyet biztositsanak a számomra.

— Ohó, gondoltam magamban, — ez örökség távolról sem megvetendő.

Mialatt a vonat tova robogott, beszédbe elegyedtem a szomszédommal. Jobb fajta kereskedő volt. Amikor megtudta, hogy ügyvéd vagyok, engedelmet kért, hogy a fővárosban felkereshessen, a jogi tanácsot kérhessen tőlem.

— Ha bizalma van hozzám, csak keressen fel, barátom! Mondottam némi leereszkedéssel.

Harmadnapra felkeresett, s azontul megindult az irodám. Egyik kliens a másiknak adta az ajtót, mert hire ment, hogy jól ellátom azt, amit elvállalok. A biróságoknál, mindenütt tekintélyem volt. Bármelyik hivatalba benyitottam, hárman-négyen ugrottak elém, hogy az ügyemet mielőtt elintézzék. Ugyanazok, akik ezelőtt felém se néztek, most távolról megemelték a kalapjukat.

Es mindezt a monokli tette!

A monokli. civilnél ugyanaz, ami az uniformis a katonánál: mindakettő félelmet, tiszteletet gerjeszt.

Félévvel utóbb már a kaszinó tagja voltam. A fölvételnél senki sem mert ellenem szavazni.

Egy este valami affér támadt a kaszinóban. A sértett fél körültekintett a teremben, hogy segédek után nézzen, a tekintete megakadt — a monoklimon. A monokli imponált neki. Hozzám lépett és megkért, hogy legyek az egyik segédje. Örömmel vállaltam a megbizatást. Másnap megvolt a párbaj, harmanap az ujságokban volt a nevem. Azontul minden nagyobb afférben párbajsegéd voltam. Egy évvel később pedig a zolnai kerület bizalma folytán bekerültem a képviselőházba.

A társadalmi pozicióm napról-napra emelkedett. A diszelnöki és elnöki tisztségek csak ugy hullottak az ölembe

Hogy a nőknél is szerencsém volt, azt talán mondanom sem kell. Egy férj, aki rajta kapott a feleségével, bocsánatot kért tőlem, hogy — inkommodált.

Most azonban, mikor e sorokat irom, titkos balsejtelem gyötör. A minap ugyanis, ahogy az utcán sétáltam, egy fess, barna nő haladt el mellettem. A szemembe akartam csapni a monoklimat, de valahogy kiesett a kezemből és a kövezetre hullott, ahol ezer darabra tört. Egy fiatal ember, aki éppen arra jött, mosolyogni merészelt a balesetemen. Rögtön kérdőre vontam, mire ő kezet emelt rám. Szentjobbi volt.

— Hiába! A monokli összetört. Vége volt a tekintélynek!

Most már hiába reperáltatom meg. Uj üveget hiába tétetek a vékony fekete keretbe. Az az ember engem monokli nélkül látott és ez az ember — nem fél tőlem.

Ha megölne. a monoklimat reád hagyom. Isten veled!

Csorbay Laci.

Ennyi volt. A monoklit megkaptam és a fiokomba tettem. Öregebb vagyok már, hogysem karriért kezdjek vele. De talán jó lesz a fiamnak vegy az unokámnak . . .

ráadni, mikor azt látja, hogy a biróságok [illegible] intézetek hatalmas összeköttetései nem az aktákból vett érvekkel »informálnak« — részben jóakaratból, részben nagylelkűségből, részben pedig azért, mert elhitetik velök, hogy nagyobb a gazdasági hátrány a közgyülés határozatának megsemmisitése által, mint ellenkezőleg. csak nagyritkán semmisitik meg az amugy is csekély számban beadott megtámadási kereseteket.

Ha biróságaink ez irányban a szigoru joghoz alkalmazkodnának, akkor bizony nem burjánoznának fel oly ijesztő módon a szövetkezetek, á kétes existenciáju pénzintézetek és főleg nem örvendenének oly öntetszelgő biztonságnak bensőleg teljesen poshadt pénzintézetek.

Nincs szentebb pénz nézetem szerint, akármilyen perselyben folyjon az be, mint a betevő pénze. Mert az a leggyakoribb esetben egész családok takarékosságának, lemondásának, önsanyargatásának és önalkotta nyugdijának — sűritett eredménye. Ha ez elvész ugy sokkal több nyomor és baj fakad ennek nyomában, mint amennyi napsugárt bearanyoz a jótékony persely a szükölködőknél Ép azért eminens érdeke az államnak, hogy felügyeleti kötelességét sokkal hatásosabb mérben szentelje a pénzintézeteknek, mint azt eddig tette.

Elmélkedés.

Néhány szóval az idealizmus zászlóhordozóihoz: a magyar nőkhöz fordulunk.

Tudja mindenki, hogy a férfi büszkén a teremtés koronájának mondja magát. Ám legyen ő a korona, de annyi bizonyos, hogy ebben a koronában a nő a gyémántot képviseli.

E kő nélkül a korona a puszta hatalom jelképe és becset csak a drágakő nyujt neki.

Körülbelül ilyen a viszony férfi és nő között.

A férfit nagyobb testi ereje, kifejlettebb szellemi képessége uralkodásra képesitik, a nő pedig, mint a gyöngédség jelképe azért van melléje rendelve, hogy mérsékelje a nyers erő és hatalom tulkapásait és nemesebb irányba terelje gondolkodásmódját és összes tevékenységét.

És ezzel jeleztük is a női hivatás egyik legszebb, legfontosabb és legmagasztosabb oldalát.

A nő igazán csak akkor drágakő a teremtés koronájában, ha ezt a hivatását átérzi és azt tőle telhetőleg érvényesiteni is igyekszik.

A tapasztalat igazolja, hogy társas életünk csak oly mértékben indul fejlődésnek és halad a tökéletesedés utján, amily mértékben igyekeznek a nők eleget tenni hivatásukkal járó kötelességeknek.

Az okos, tapintatos, gyöngéd nő mindent kivihet. Sokszor egy nő is csodákat művelhet, hátha még többen is összeállanak.

Elejét vehetik a férfiak eldurvulásának.

Gyöngédségükkel az erősebb nem nyerseségét mérsékelhetik.

Lényük ellenállhatlan varázsával a házi tüzhelyhez bilincselhetik a férfit és leszoktathatják őt a korcsmázástól, kártyázástól és egyéb veszedelmes szenvedélyektől.

Hanem, hogy ezt tehessék, maguknak is birniok kell az ehhez való erényekkel.

Szükséges, hogy ők se legyenek szeszélyesek, gyöngédtelenek vagy fenhéjázók.

Legyenek bár csinosak és hóditók, de ne piperészkedjenek tulságosan és inkább finom izléssel, nemes egyszerüséggel akarjanak hatni, mint fényüző pompával.

Legyenek takarékosak és a férfi keresményét igyekezzenek ugy beosztani, hogy a házi szükségletek fedezésén felül valamit még meg is takaritthassanak.

Legyenek háziassak, tartsák rendben a ruhaszekrényt, konyhát, éléstárt, idejüket szenteljék a család ügyeinek és ne futkossanak egyik kávétársaságból a másikba.

Ügyeljenek a gyermeknevelésre, ne türjék, hogy a cseléd belekontárkodjék abba, ami voltakép a szülők dolga.

Ha ily értelemben felelnek meg női hivatásuknak, akkor igazán elmondhatják, hogy a teremtés koronájában a nő a legszebb drágakő.

A korona csak akkor tökéletes, ha nem nélkülözi az ilyen drágakövet.

A férfi is akkor válik igazán tökéletessé, ha tetteit és egész életmódját olyan hűtestárs szabályozza, ki komolyan veszi feladatát és maga is a női erények példaképe.

Nyomor és osztálysorsjáték.

Ujabb időben irtunk kifogyhatatlan tárgya az a nyomorúságos helyzet, melybe az ország gazdasági állapotai sodortatott. A drágaság, mely helyiyel-közzel, hébe-hóba és rendesen csak pillanatnyilag, főleg az északi vidékeken kedvező behatása-következtében alig észrevehetően enyhül, állandóan fokozódik. A lakosság minden rétegéből, a haza minden tájékáról felhangzik a panasz, hogy a létfentartás sulyos küzdelmében már-már elcsüggedt a nép legjava. A ma nem biztositja a holnapot, a jelen szürke képét nem viditja fel a jövő leghalványabb reménysugara.

S amikor az ország népe ilyen kinokkal, gondokkal terhelt inséges helyzetben vergődik, amikor minden jó hazafi aggódik a haza jövendő sorsa iránt, amikor nem tudjuk, nem is sejtjük, mi sors, mi végzet, mi sulyos csapások várnak még reánk a csalafintaságokban kiapadhatatlan spekulánsok még mindig találnak elég anyagot a szegénység mocsarában, mit alantas céljaikra felhasználhatnak. Miként a varjuk a döghullára csapnak le, ugy szoritják körmeik közé ők is közgazdaságunk elkorhadt hulladékait.

Eszközeikben nem válogatósak, csak elérhessék céljaikat, melyek között nézetök szerint a legfontosabb: a mások szegénysége révén való meggazdagodás.

Olvassuk csak a napilapok ujdonságrovatait. A furfangos szélhámosság mennyi ezer és ezerféle válfajával találkozunk ott. Egy rövid cikk keretében még csak jelezni sem lehet mindazokat a csalásokat, mik az emberi ész elkorcsosult leleményességének — a raffinériának — szülöttjei. Ezek fölött a csalások fölött mint Damokles-kard csüng a büntető törvénykönyv, noha bizony elég gyakori eset, hogy még ennek hatalma sem terjed ki minden szélhámosságra, másrészt pedig a csalások jelentékeny része meg se büntethető és sok csalónak sikerül a büntető igazságszolgáltatás keze alól kisiklani.

Vannak azután még oly cselekedetek is, melyek ellen még a közönséges igazságérzet sem szólal fel, megis az erkölcsileg fejlettebb emberek lelkében szunnyadó ethikai érzület lázong fel ellenök. Ezek ellen a cselekedetek ellen, melyeket csak az érzékeny mérésű judicium képes kifogásolni, a büntető törvénykönyv természetesen nem tartalmaz megtorló paragrafusokat, sőt azok nem ritkán még állami védelemben is részesülnek, a társadalmi bajokkal és azok lehető orvoslásával foglalkozó szociológus azonban nem térhet ki az emlitett cselekedetek kritizálása, ostorozása elől.

Rugója és egyszersmind talaja is az ilyen ethikailag nem kifogástalan cselekedeteknek a telhetetlen nyerészkedési és a kiméletlen gyorsaságu meggazdagodási vágy [illegible] módot, sokszor még a legegyügyübb is, mászor a legagyafurtabb jó — különösen, ha a [illegible] nem vergődhető törvénykönyv ellenök tiltó intézkedésekkel nincs ellenök. Mert a törvénykönyv is csak emberi mű, amely lehet kitünő, sőt példás is, de mint minden más emberi mű, a tökéletesség csak megközelitheti, de teljesen nem birhatja. Itt-ott mutatkozó hiányosságaiból élnek azok, kik önös céljaikat akarják elérni. De nemcsak a hiányosságai, maguk a rendelkezései is megengednek egyes dolgokat, miket kevésbbé a jogérzet, mint inkább az elkerülhetlen opportunitási szempont tesz indokolttá. Ebbe a kategóriába tartozik minden sorsjegyüzlet, mert azt a tulnyomóan legtöbb esetben hiu reményt kelti fel az emberekben, hogy hirtelen jólétre vergődhetnek és ezt a remény-

keltést busásan megfizettetik. Még megjárja, ha a kibocsátott sorsjegyeknek van valami reális értékük, ugy hogy tulajdonosaik az éveken át tartó huzások után legalább visszajutnak a befizetett tőkéhez és nem veszitik el a sorsjegy egész árát, mint pl. az osztálysorsjegyeknél, hol tulajdonosaik közül elenyészően kevesen nyerhetnek, fele része pedig biztosan elvesziti befizetett pénzét.

Pang a kereskedelem, jajgatnak az iparosok, a diplomás férfiak, a hivatalnokok, a földmivelők, szóval csaknem az egész nagy társadalom csak tengődik, de virul az osztálysorsjáték. Néhány év alatt tizezerrel, majd ismét tizenötezerrel emelte fel sorsjegyeinek számát. Természetesen pénzügyminiszteri jóváhagyással.

Bizony ideje volna már, hogy a józan magyar társadalom megadná az ilyen merész kisérletekre az egyedül helyes feleletet — a bojkottot.

Az utcák öntözési költségeinek a fedezésére adakoztak junius hó 10 óta:

Bödör József	1 korona.
Fellner Zsigmond	1 »
Reiner Dávid	2 »
Özv. Spitzer S.-né	2 »
Horváth Sándor	2 »
Benyó Sándor	3 »

Mult számunkban kimutatott 182 koronával együtt. Összes gyüjtésünk 193 korona.

Heti krónika.

Fényes istentisztelet volt junius 8-án a helybeli izr. hitközség imaházában azon alkalommal, hogy ő felsége 60 éves koronázási jubileumát ünnepelte.

Egy napos tüzoltói tanfolyam. A vasvármegyei tüzoltószövetségnek Szigethy Dénes és Róth Kálmán tüzrendészeti felügyelők által Jánosházán jun. 8-án tartott tüzoltói tanfolyamán 14 községnek 42 kiküldöttje vett részt. Megjelent a tanfolyamon s azt a legnagyobb figyelemmel végighallgatta Jánosháza önkéntes tüzoltó egyesületének 72 működő tagja a tüzoltó tisztikarral. Az előadás délelőtt négy órán át elméleti volt, melyen az országos és vármegyei tüzrendészeti szahályrendeletek, valamint az egységes szolgálati szabályzat behatóan ismértetett meg. Tárgyalták a tüzrendészeti vizsgálatok kapcsán a praeventiv intézkedéseknek egész tömkelegét. Megismertették a tüzoltóságok szervezését, vizszerzést, készenlét tüzoltószereknek a vészhelyre vonulását, valamint a tüzoltásnáli tennivalók összességét s ennek kapcsán az életmentés, segélynyujtás és vagyonmentést, mit a hallgatók a legnagyobb figyelemmel kisértek mindvégig. Az előadó felügyelők ügyeltek arra is, hogy közben-közben a hallgatókhoz intézett kérdésekkel fenntartsák tárgyaik iránt az érdeklődést. Délután fél 2 órakor kezdetét vette a gyakorlati előadás. Megismertették a hallgatókat a fecskendezők összes alkatrészeivel s az előállható működési zavarokkal. Begyakorolták a tanfolyamon résztvevő segédtisztek és parancsnokok az országos egységes szabályzat alapján a gépek le- és felszerelését. Első sorban ütemre, azután pedig gyors szerelésre. Kezdetét vette ezután a tüzoltás taktikai begyakorlása szárazon. Majd a tanfolyamhallgatókat az előadó felügyelők együttesen elvezették a nagyközség egyik legtüzveszélyesebb pontjára, ahol egy feladatot állapitottak meg közösen, melynek megoldására a helybeli önkéntes tüzoltócsapatot vészjel megadásával kirendelték. A támadást a helyi tüzoltó-csapat a szertártól való elindulásától kezdve a legnagyobb higgadtsággal párosult szakértelemmel teljes megelégedésre végezte el. Az elhelyezkedés és a megtámadás keresztülvitele közben vezénylő felügyelők lefuvattak, s az utána megejtett birálat, melybe az összes tanfolyamhallgatók is bevonatta', a legnagyobb elismeréssel adózott a támadást és védelmet szakértelemmel vezető parancsnokságnak, valamint a buzgó s fáradságot nem kimélő közlegénységnek. Ezután dukai Takách Márton, a járás főszolgabirája, — ki már délután 2 órakor megjelent az előadásokon, a legnagyobb elismerés hangján mondott köszönetet az előadó felügyelőknek az egész napon teljes odaadással végzett nehéz szakmunkájukért, kinek pedig Róth Kálmán felügyelő, Vasvármegye tüzoltószövetségének nevében mondott köszönetet szives megjelenéseért. Végül pedig Szigethy Dénes kerületi tüzrendészeti felügyelő ajánlotta a megjelent hallgatóknak ismételten a hallottak megtartását, kérve őket, hogy elmenvén otthonukba, igyekezzenek a hallottak szerint a vezetésük alatt álló tüzoltó-egyesületekkel oly szép eredményeket elérni, mint amilyeneket itt szerencsések lehettek látni.

Hansi buk' dich. Pünkösd másnapján fényes szónoklatot tartott az imaházban a tudós és ékesszóló rabbi Jánosházán a vallás ethikai hatásáról. A régi népek vallásosságáról beszélt, majd kemény szavakkal ostorozta az álszenteskedőket és a modern hamis prófétákat. Feltünt, hogy mint jó lelkipásztor, menynyire ismeri a nyáját, majd az egyik hivére, majd a másikra lehetett gondolni, éppen hogy néven nem szólitotta az illetőket. A közönség izgalma eszünkbe juttatta azon régi jó anekdótát, midőn egy faluban ellopták a pap ludját, ami szörnyen felingerelte a tisztelendő atyát. Furfanghoz folyamodott. A legelső ünnepnapon hosszu puskával a vállán felmegy a pap a szószékre, mondván: »Tegnap tudtam meg, hogy ki lopta el a ludamat, én azt innét a szószékről lelövöm.« Erre elkiáltja magát a Jancsi felesége: »Jancsi bukj le, mert eltalál.

Esküvő. Federer Szidi k. a. esküvője Keszler Miksával jun. 15-én lesz J nosházán.

Tanitógyülés. A Szombathely Egyházmegyei Tanitó Egyesület jánosházai köre 1908 junius hó 9-én tartotta meg a tavaszi közgyülését Vásáros-Miskén. A gyülés, — amelyen mintegy 30 tanitó és tanitónő vett részt, kitünően sikerült. A gyülés lefolyásáról bővebbet a jövő számunkban.

Erkölcsrontó tanitó szabadlábon. Korányi Ferenc alsószelestei tanitót a kir. törvényszék vádtanácsa 4000 kor. óvadék ellenében szabadlábra helyezte.

Halálozás. Meghalt csütörtökön Reisinger Mór 71 éves korában szivszélhüdés következtében Jánosházán.

Az uj polgári leányiskolai tanterv. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az összes polgári leányiskolák részére, hogy az eddig a közmüvelődés terén szerzett érdemeket fokozhassák, uj, a jelenlegitől lényegesen eltérő tantervet készittetett mely már a jövő tanév kezdetén életbe lép. Az uj tanterv egyrészt fokozottabb gondot fordit a magyar nyelv és irodalom tanitására melynek heti óraszámát 13-ról 16-ra, ahol azt nemzetiségi okok indokolttá teszik, egy további órával való fölemelését rendeli el. A második fontos szempont, mely az uj tantervet átlengi a női hivatás szempontja és arról gondoskodik, hogy a leányokat az utólsó évben oly ismeretekkel lássa el melyekre a leánynak a háztartás és gyermeknevelés terén szüksége lesz. A testi nevelésre is különös gondot fordit az uj tanterv és a modern irányt követi a rajztanitás is. Az erkölcsi szempont az uj tantervben — messze menő figyelem tárgyát képezi.

Mulatság. Pünkösd napján ismételte meg a Kath. Kör a »Sárga csikó«-t. Az állandó eső miatt éppen hogy csak megtarthatták a mulatságot. A táncmulatságon felülfizettek: Bugnics János, Kornfeld Vince plébános, Jasofszky György, Löwy Dávid, Tóth Sándor (E-Hetye), Kiss Sándor (Káld) 2—2 K, Mészáros Ferencz 80 fill., Váczi Károly 60 fill, Szalai József, Máté Gyula, Sik József 40—40 fillér, özv. Tóth Ferencné 1 K. 20 f., Böcze Lina, Szállási Lajos 20—20 f.

A pálfai kath. kör junius 14-én Mészáros Sándor zöldes-kertjében, könyvtára javára zátkörü táncvigalmat rendez. Kezdete délután 4 órakor. Belépődij: személyjegy 80 fillér, családjegy 1 korona 60 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Mezőgazdasági tanfolyam néptanitók és gazdasági szaktanitónők számára. A földmivelésügyi miniszter a gazdasági ismétlő skolák vezetésére hivatott néptanitók illetőleg szaktanitónők gazdasági kiképzésére julius 20-tól bezárólag augusztus 14-ig az algyógyi, békéscsabai, breznóbányai, csákovári, csikszeredai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, rimaszombati, szentimrei, szilágysomlyói és szabadkai földmivesiskolákban a mult évhez hasonlóan 20—20, összesen 300 néptanitó, a kecskeméti földmives-iskolában pedig 20 gazdasági szaktanitónő részére négyhetes mezőgazdasági tanfolyamot rendez.

A tüdővész pusztitása. A belügyminiszter jelentése szerint 1906-ban Magyarországban tüdővészben elhalt 76.544 egyén. A magyar birodalomban 1907 január havában gümőkórban elhalt 6667 egyén. E számból a Duna jobb partjára 960 esik. Ez következőképpen oszlik meg: Baranya vármegye 92. Pécs városa 19, Fejér vármegye 44, Székesfehérvár városa 8, Győr vármegye 43, Győr városa 14, Komárom vármegye 59, Komárom városa 8, Moson vármegye 37, Somogy vármegye 128, Sopron vármegye 61, Sopron városa 8, Tolna vármegye 83, Vas vármegye 125, Veszprém vármegye 68 Zala vármegye 163.

Uj huszkoronás bankjegyek. Nyolc év előtt 1900 március 31-én bocsátották ki a most is forgalomban levő huszkoronás bankjegyeket s az OMB már egy év előtt elhatározta, hogy uj huszkoronás bankjegyeket fog kibocsátani s a régieket bevonja. A jegybank főtanácsának legutóbbi ülésében állapitották meg az uj bankjegyek kibocsátását. Eszerint junius 22-én bocsátják ki az uj huszkoronásokat, amelyeknek mintáját Hegedüs László magyar festő rajzolta. A bank által hirdetett pályázaton az általa készitett rajzot találták legjobbnak.

Az uj bortörvényjavaslat. Ausztria példáját utánozva, sőt az osztrák és magyar kormány közt létrejött kiegyezés alapjan Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter elkészilette az uj bortörvény-javaslatot s azt a május 21-én megkezdődött ankét elé terjesztette. Az ankéten az érdekelt minisztériumok képviselőin kivül bortermelők, borkereskedők es vegyészek vettek részt. Az ankétnek bemutatott törvényjavaslat lényege a következő. A szesz használata csak az okszerü pincekezeléseknél elismert eljárások korlátai közt, pl. hordók vagy palackok tisztitására, bordeaux-i [illegible] stb. engedtetik meg, ellenben tisztán a bor szesztartalmának emelése végett a borba szeszt adni tilos. A cukrozás csak a mustnál, csak hatósági engedéllyel s csak oly célból lesz megengedve, hogy kedvezőtlen időjárás miatt be nem érett szőlő mustjának cukortartalma legfeljebb annyira legyen emelhető, mint a normális években lenni szokott. Törkölybort csak házi szükségletre lesz szabad készitenünk. A törkölybor forgalomba hozatala tilos. A mazsolaszőlő használatát a javaslat teljesen eltiltja a borkezelésnél. Fontos intézkedések tétetnek a tokaji borok érdekében. A tokaji borvidék zárt területté alakittatik. Oda más bort csak a helyi fogyasztás céljaira lesz szabad bevinni és tilos kivinni onnan olyan bort, amely nem a tokaji borvidéken termett. A földmivelésügyi miniszter külön megbizottakat fog kiküldeni a bortörvény rendelkezéseinek ellenőrzése és a pincevizsgálatok foganatositására. A borkereskedők kötelesek lesznek a minisztérium által kiadandó minták megfelelő »borkönyvet« vezetni s azt a borbiztosnak bármikor bemutatni. A törvényjavaslat megismertetése után igen élénk vita fejlődött ki, melyben a jelen voltak majdnem mindenike részt vett. A vita főtárgyát a szeszezés és a cukrozás meg vagy meg nem engedése a szofflor, esetleg más ártalmatlan szinező szerek használatának rendeleti uton való engedélyezése a »borkönyv« kötelező kezelésének mellőzése képezte. A tanácskozást folytatják.

Azt beszélik . . .

Azt beszélik, hogy némely embert lefőznek s mégis nyers marad.

Azt beszélik, hogy itt a »libák« hizlalva kerülnek ki a tojásból.

Azt beszélik, hogy némely népiskolában a kézimunka kiállitáson csak oly növendék munkáját bámulják, kinek polgárista nővére van.

Azt beszélik, hogy itt a nyári ruhát a tél elején, a télit a nyár elején kell megparancsolni.

Azt beszélik, hogy ki a szükölködőt nem támogatja, kénytelen a bővelkedőt támogatni.

Azt beszélik, hogy a simanyelvü rabbi beszéde — éles volt.

Azt beszélik, hogy minden ut Abbaziba vezet.

Azt beszélik, hogy Jánosháza multjában semmi öröm, jövőjében semmi remény.

Azt beszélik, hogy páros élet a legszebb a világon.

Azt beszélik, hogy némely tolakodónak fájt a szive a vasárnapi kirándulásért.

Azt beszélik, hogy a jánosházai aranyifjuság izzad, hogy minél előbb lehessen — öntözni.

Azt beszélik, hogy Jánosházán néhány hölgynek igen éles a nyelve.

Azt beszélik, hogy a jánosházai »libáknak« kevés a legelő.

Azt beszélik, hogy a jánosházai leányoknak pünkösdkor volt a szüretjük.

Azt beszélik, hogy Héviz az Adriai tengerpart mellett terül el.

Azt beszélik, hogy itt egy kisasszony a zsebjében hordja az aranyifjuságot.

Gabona-árak.

— 1908. junius 8-án. —

Salsberger Rudolf jelentése szerint:

Buza	22·— 22·60	korona.
Rozs	18·80 19·—	»
Árpa	14·—	»
Bab	13·—	»
Tengeri	14·— 14.20	»

pr. 100 kgrm.

Kevés hozatal, irányzat igen szilárd.

Szerkesztői üzenetek.

T. N. Szombathely. Köszönjük, más hoztuk. A vigjátékból tragédia lett, ime: *A hülye, csak hülye marad.* Egy vidéki kis faluban sokáig nem tudott zöld ágra vergődni, egy rut. pupos korcsmáros. Csoda történt egyszer. Beleszeretett a szomszéd szép leánya. Megkérte kezét; megházasodott. Fordult a világ. A kis korcsma virágzásnak indult a szép menyecske révén. Mert szép volt, valódi kreolszépség. Haja fekete volt mint az éjszaka, hollófürtjeivel még a langy zephyrkék is szerettek enyelegni. Hosszu fehér nyaka, olyan volt, mint az alabastrom, a hattyu nyaka csak szürke gerlenyak volt hozzá képest. Szemei tüzelők. Ha rámeresztette valakire, akár a perzselő nap hevét érezte volna az illető. Ha pedig egy szép notára gyujtott, énekelni kezdte azokat a busnál-busabb, vignál vigabb szép magyar nótákat, akkor a vendégek azt hitték, hogy a csalogány csattogó dalát hallják. Talán a Syrenek dala sem volt oly bűbájos, oly bűvölő és varázsló. Hire is futott 3 vármegyében. A csendes kis korcsma zajos lett. Minden este szólt a zene, folyt a pezsgő. Uri fogatok szállitották a vendégeket. Ki fogadta őket, (ilyenkor a korcsmárosnak akadt dolga a faluban, vette a kalapját és angolosan távozott hazulról) ki szolgálta ki őket, ki representalt, ki szerezte a vagyont, ki dicsérgette folyton az urát? Természetes, hogy a szép korcsmárosné. Szálló ige lett a mondása: »Ki az uramat gyülöli, az engem gyülöl.« Csiripeltek a verebek a korcsma tetején sokat, sokféle, a korcsmáros nem látott semmit, nem hallott semmit. Évek jöttek; évek multak. A szép vagyon mellett a gyermekek is megnőttek, egyet már a városba kell vinni iskoláztatni. Ki irassa be? Ismét az asszony. A kis diák holmija becsomagolva, azon tünődtek, hogy mikor menjenek. Egyszer csak megszólal a korcsmárosné: »Holnap viszi a kis fiát a szép kántorné a városba, azzal együtt utazunk«. »Dehogy szólt a korcsmáros, csak nem engedlek édes fiam azzal az asszonnyal, mikor a világ oly sokat beszél róla« . . . Honi soit oqui mal y pense. — A szegény buskomor lett, felnyilt a szeme s elkeseredésében mi telhetett tőle — tüdővészben halt meg. A gonoszságairól ismert asszony, mint a társadalom söpredéke, megnémulva fejezte be valahol az életét.

Zs. Pápa. Mutatványszámot küldtünk, de az előfizetés nem érkezett be, azért szüntettük be a lap küldését.

K. Ajka. A majmolókra mondják: o imitatores servum pecus.

V. Tapolca. Itt két nyilvános iskola van, egyiknél Polgár István a főtanító, a másiknál Weisz Salamon 18 év óta végzi az igazgatói teendőket.

Pénzkölcsön!

20,000,000 korona, áll rendelkezésre 1600 koronán felüli törzsfizetéssel biró **köztisztviselőknek, katonatiszteknek és napidijasoknak** kötelezvényre. **Váltó nem kell!** Megkeresésnél közlendő: életkor, törzsfizetés és szolgálati idő.

Jelzálog kölcsön:

földekre és jó helyen fekvő értékes bérházakra 4%-os 10—60 évig terjedő törlesztésre. Jutalék utólagos. Válaszbélyeg.

Országos Hitel és kölcsönző vállalat

BUDAPEST, VI., Izabella-utca 67.

Telefon: 101—28.

10,000 db. készlet. **Szegfü és Rózsa.** 10,000 db készlet.

SKORKA JÁNOS rózsa- és szegfü-telep tulajdonos ajánl direkt külországokból beszerzett **órás virágu Rem. szegfüket** és nyakba nemesitett **bokorrózsákat.** E nagy készlet miatt egy ideig 30 százalékot engedélyezek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Több dijjal kitüntetett **nagy virágkötészetemben** mindenféle **csokrok, koszorúk** mélyen leszállitott árakon készittetnek. — **Tenyésztő** telepemről vágott **virágjaimat** és begyökeresedett cserepekben nyiló **rózsákat szegfüket, jácintokat stb.** a legolcsóbb napi árakon szállitom.

Sok nemes faju **szegfümagvaimról** szóló névárlappal készséggel szolgálok.

Skorka János

5 hold rózsa- és szegfü-telepe, B.-SZARVASON.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy helyben, egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipészműhelyt

rendeztem be.

Készitek mindenféle uri-, női- és gyermek cipőt, ugyszintén javitások is a legmérsékeltebb árak mellett elfogadtatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel: **BRAUN JAKAB**
Jánosháza, Szabó kovács-féle ház, Stern bőrös mell.

Eredeti svéd gyártmány

Bolinders nyersolaj-Motorok és Lokomobilok.

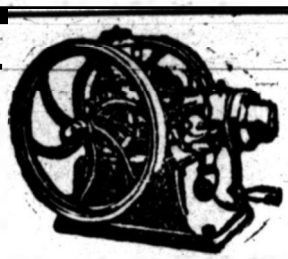

Legolcsóbb üzem már kis motoroknál is.

Költség 12 HP motornál évi 3000 munkaórára:

Bolinders nyersolaj mótornál nyersolajra ca. 1260 korona, Benzinmótornál adómentes benzinre ca. 2500 korona, Gőzgépnél szénre és fűtőre ca. 3000 korona.

Tehát a Bolinders mótor ára teljesen kifizetődik az elért megtakaritásban.

Ca. 4½ év alatt benzinmotorral szemben, ca. 3½ év alatt gőzgéppel szemben. Pénzügyőri ellenőrzés nincsen. — Kezeléshez nem kell gépész. — Könnyen kicserélhető alkatrészek. — Gyors üzembehelyezés. — Robbanás nyersolajnál kizárva. — Csekély hűtőviz-fogyasztás. — Önmüködő központi kenés. — Legjobb hajtóerő **bármely üzemhez.** — Nyersolaj-lokomobilokat cséplőgépekkel is szállitunk.

Referenciákkal, szakszerű felvilágositásokkal, ismertető prospektusokkal s ajánlatokkal díjmentesen szolgálunk.

Schvarcz József és Társa, gépraktár és műszaki iroda. Motor osztály

BUDAPEST, Váci-körut 26.

Távirati cim: ÜSZÓ, Budapest.

Kiadó JÁNOSHÁZÁN az „Otthon" kávéház helyiségei lakással együtt 1908. október elsejétől. ::

Bővebb értesitést ad a kiadóhivatal.

Vendéglő átvétel Jánosházán.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy Jánosházán a

„KORONA"-VENDÉGLŐ- ÉS ÉTTERMET

melyben 10 hónapig mint főpincér működtem,

1908. május hó 15-én átvettem s saját nevem alatt tovább fogom vezetni.

Iparkodni fogok a n. é. közönség legmagasabb igényeinek is megfelelni. Nagy sulyt helyezek a konyhára, nálam mindenkor kitünő izletes ételek lesznek kaphatók. **Kitünő szemlyói és balatonmelléki borok. Naponta friss sör Figyelmes és lelkiismeretes kiszolgálás.** A n. é. közönség jóindulatát és támogatását továbbra is kérve maradok tisztelettel:

Jánosháza, 1908. máj. hó.

RITTER IMRE
a „Korona" vendéglő és szálloda bérlője.

Családi körülményeim miatt átadtam a **„KORONA"-vendéglőt Ritter Imrének**, ki 10 hónapig közmegelégedésre vezette mint főpincér. Midőn megköszönöm a n. é. közönség eddigi támogatását és jóakaratát irányomban, kérem azzal Ritter Imrét is megajándékozni.

Tisztelettel:
Özv. Tóth Gyuláné
a »KORONA« vendéglő volt bérlője.

Fodor Lajos
amerikai fogász.

Fogad a Központi szállóban egész napon at.

Nyomatott Dinkgreve N. könyvnyomdájában Celldömölk.